
PODRIES SER TU RECOMANACIONS SOBRE EL TRACTAMENT INFORMATIU DEL SENSELLARISME

Eines i recomanacions per als mitjans de comunicació

XAPSL

Xarxa d'Atenció
a Persones
Sense Llar
BARCELONA

Promou:

Ajuntament de
Barcelona

AUTORIA

A càrrec dels membres de la XAPSLL
Lluís Guileta Roche, Maite Mauricio i Jareño
i Ramón Noró Camats i del grup de
comunicació de la XAPSLL i de totes les
entitats i institucions que hi pertanyen.

COORDINACIÓ TÈCNICA

Departament de comunicació de l'Àrea de
Drets Socials de l'Ajuntament de Barcelona

EDICIÓ

Ajuntament de Barcelona
Novembre de 2016
Primera edició de novembre del 2016
Actualització de febrer del 2017

ÍNDIX

Introducció	4
Sobre el substantiu sensellarisme	5
Recomanacions	6
1 Tractar el sensellarisme com un fenomen multicausal	6
2 Evitar culpabilitzar les persones sense llar perquè qualsevol es pot trobar en aquesta situació	6
3 Tractar les persones sense llar com a éssers humans complets	7
4 Posar l'accent en els aspectes positius i no només en el que no tenen	7
5 Ajudar a combatre els falsos mites sobre les persones sense llar	7
6 Evitar les imatges que reproduïxen estereotips i salvaguardar el dret a la intimitat	10
7 Donar la veu a les persones en situació de sensellarisme perquè elles són les expertes en la situació i tenen dret a explicar la seva vivència	10
8 Contrastar les fonts i donar veu a les persones expertes	11
9 Defugir una mirada paternalista i compassiva	11
10 Emprar la terminologia correcta	11

INTRODUCCIÓ

La situació en què viuen les persones en situació de sensellarisme continua sent desconeguda per a la majoria de la població i sovint, quan es parla o s'escriu sobre elles, es reproduïxen estereotips que perpetuen la seva estigmatització. Estem davant d'una qüestió complexa en què incideixen molts factors. A més a més, la crisi econòmica ha fet que, malauradament, cada vegada més es puguin trobar en aquesta situació persones amb un alt grau de competències acadèmiques i formatives que mai abans no s'havien vist en una situació similar.

Els mitjans de comunicació contribueixen a construir la imatge que la ciutadania té d'aquestes persones. El seu paper és clau a l'hora d'oferir una imatge real d'aquests homes i dones i, així, evitar una visió exclouent basada en prejudicis i en el desconeixement.

És per això, que la Xarxa d'Atenció a Persones Sense Llar (XAPSELL), constituïda a Barcelona el 2005 per fer front a aquest fenomen amb la màxima col·laboració entre organitzacions tant públiques com privades, ha elaborat una sèrie de recomanacions de cara al tractament informatiu d'un problema que requereix una mirada atenta per part dels i les professionals dels mitjans de comunicació. En aquesta feina la XAPSELL ha comptat amb l'assessorament del Consell de la Informació de Catalunya (CIC).

El darrer punt d'aquest document és un glossari terminològic per al tractament informatiu d'aquesta realitat, que està encapçalat per un lema ben eloqüent: **"Podries ser tu"**.

SOBRE EL SUBSTANTIU SENSELLARISME

La paraula *sensellarisme* és, ara per ara, un substantiu escassament utilitzat no només en els mitjans de comunicació, sinó també entre la major part de la societat. Aquest obstacle pot frenar periodistes i representants polítics, a qui va adreçada fonamentalment aquesta guia, a normalitzar-ne l'ús. Hem de tenir en compte que la introducció de neologismes en la parla col·loquial no depèn de la seva acceptació en els diccionaris normatius, sinó de l'ús extens que en fan les persones. En qüestions de llenguatge, la societat va unes passes per davant dels acadèmics.

Per aquest motiu, i tenint en compte que la majoria de mitjans de comunicació disposen d'uns llibres d'estil estrictes en qüestions de lèxic, abans de redactar aquesta guia es va fer una consulta al TERMCAT sobre el terme *sensellarisme* i la seva possible acceptació. La resposta va ser la següent: **“Considerem adequat el substantiu *sensellarisme*, format a partir de *sense llar*, substantiu masculí i femení amb el sentit següent: ‘*Persona que no disposa de les mínimes condicions d’habitatge que permeten viure amb dignitat*’”**. [01/09/2015]

Per tant, no hi hauria d'haver cap problema perquè els i les periodistes introduïssin aquest mot d'una manera

progressiva, natural i sense estridències i, en ser-ne altaveus –si bé al principi podria sonar estrany– de ben segur que amb el temps aniria estenent-se el seu ús de manera gradual entre la societat. Aquest fet ajudaria a arraconar certs mots que, tal com s'indica en aquesta guia, l'únic que aconsegueixen és estereotipar persones i conductes i ampliar prejudicis.

Tenint en compte que hi ha alguns diaris i revistes a Catalunya que s'editen en castellà i català i que utilitzen eines de traducció automàtica, es recomana usar en castellà el substantiu *sinhogarismo*.

RECOMANACIONS

1 TRACTAR EL SENSELLARISME COM UN FENOMEN MULTICAUSAL I NO FOCALITZAR LA INFORMACIÓ ÚNICAMENT EN LES PERSONES QUE EL PATEIXEN

A l'hora d'informar sobre el fenomen del sensellarisme, s'ha de tenir en compte que es tracta d'un fenomen multicausal i no convé focalitzar la informació únicament en les persones que pateixen aquesta situació. L'afectació té a veure amb carències en els àmbits sociofamiliar, afectiu, laboral, econòmic, d'habitatge, de salut, d'estatus documental i jurídic, etc.

Les persones en situació de sensellarisme, gràcies als serveis de suport de les entitats, poden fer front a les causes relacionals i personals, però no tenen la capacitat d'incidir en les de tipus estructural, institucionals o d'estatus legal. Aquestes persones poden fer esforços per tal de millorar la seva formació, guanyar en autonomia personal, superar addiccions i superar-se a si mateixos i mateixes, però no tenen marge d'actuació en la resta d'àmbits (estructural, institucional i de marc legal), els quals representen un sostre que esdevé insuperable i limitador de les seves potencialitats individuals.

L'estigma de l'alcoholisme o les toxicomanies es redueix a un segon pla en observar que, amb la crisi econòmica i els conflictes socials que generen els moviments migratoris, s'ha produït un increment del nombre de persones en

situació de sensellarisme a la major part d'Europa. En aquest sentit, cal destacar que si bé fa uns anys el nivell formatiu i professional d'aquest col·lectiu era baix, cada vegada hi ha més persones amb un alt grau de competències acadèmiques i formatives, que es troben en aquesta situació.

2 EVITAR CULPABILITZAR LES PERSONES SENSE LLAR PERQUÈ QUALSEVOL ES POT TROBAR EN AQUESTA SITUACIÓ

La fragilitat de molts lligams en la societat actual fa que qualsevol de nosaltres pugui, si s'ajunten diferents factors i es donen unes condicions concretes, trobar-se en aquesta situació.

El següent petit qüestionari ens pot ajudar a veure que la línia que separa la vida de les persones que tenen una llar i la de les que no en tenen és més fina del que podríem pensar.

Respon amb honestedat a aquestes preguntes:

- > T'han acomiadat de la feina algun cop?
- > Et trobaries tot sol/a en cas d'afrontar una situació difícil?
- > El compte corrent, t'ha quedat mai al descobert?
- > Has tingut algun problema de salut que t'hagi truncat un projecte laboral o vital?

Compta els 'SÍ'

Com més alt sigui el nombre de respostes afirmatives més probabilitats tindràs de comprendre com se senten les persones que ho han perdut tot, fins i tot la pròpia llar i el sostre.

El tractament informatiu de les persones en situació de sensellarisme ha de defugir de la culpabilització perquè, com s'ha dit, estem davant d'un fenomen que obeeix a múltiples raons i que ens pot afectar a tots i totes. Buscar culpabilitzar les persones que ho pateixen és ignorar la realitat d'aquest fet i buscar culpables on no n'hi ha. Com tots sabem, ningú no té el control total de la seva vida i els riscos de caure en una situació de fragilitat han augmentat. Hem d'abordar aquesta realitat amb plena consciència del doble vessant social i personal que això significa.

3 TRACTAR LES PERSONES SENSE LLAR COM A ÉSSERS HUMANS COMPLETS

Les persones en situació de sensellarisme són, abans que res, persones. Aquest és el millor tractament que s'ha de transmetre d'elles i el que recull la seva riquesa com a éssers humans. Són persones amb sentiments, que tenen o han tingut il·lusions i projectes de vida; persones amb capacitats i amb dificultats; persones amb valors, reptes i porcs; persones que tenen opinió, saben què volen i també què no volen, i, sobretot, persones amb drets.

Els i les professionals dels mitjans de comunicació tenen recursos narratius, literaris i gràfics per subratllar aquesta realitat i fer un enfocament del problema que defugui l'estigmatització

i la culpabilització i que eviti un tractament més propi de la societat de l'espectacle i l'entreteniment que d'una comunitat que se sent responsable de tots els seus membres.

4 POSAR L'ACCENT EN ELS ASPECTES POSITIVS I NO NOMÉS EN EL QUE NO TENEN

Posar l'accent en termes i aspectes positius contribuirà també a un tractament comunicatiu en el mateix sentit. Malauradament, sovint la referència que es fa d'aquestes persones emfasitza el que no tenen (un sostre o una llar) en comptes del que sí que tenen o pel qual lluiten o desitgen, com ara una casa o un pis. Per exemple: mai no ens referim a qui pateix una malaltia greu ni mai no definim la realitat de les persones benestants com a "situació de riquesa".

Si bé hi ha la consciència que és complicat elaborar una definició d'aquestes persones en sentit positiu per la pròpia situació que carreguen, cada mitjà ha de poder trobar la manera de fer-ho, ja sigui a partir de recursos gràfics, literaris o narratius.

5 AJUDAR A COMBATRE ELS FALSOS MITES SOBRE LES PERSONES SENSE LLAR

Sobre les persones en situació de sensellarisme pesen moltes idees preconcebudes i estereotips que, en simplificar una realitat complexa i que entrellança moltes causes diferents, impedeixen a la ciutadania veure-les d'una manera fidedigna.

Aquesta és la relació de falsos mites que els mitjans de comunicació poden ajudar a combatre:

“Estan així perquè volen”

Aquesta visió es transmet quan centrem la comunicació en aquelles persones que rebutgen un servei o un recurs públic, sense prendre en consideració altres factors com ara la forma d'intervenció de l'Administració abans i durant el procés, o bé la confrontació o desaparitat d'interessos i de necessitats de les persones afectades respecte a la realitat.

“No volen treballar”

Gran part d'aquestes persones han treballat, voldrien treballar i, fins i tot, treballen. En aquest darrer cas, algunes són víctimes d'explotació o treballen en l'economia submergida. Existeixen recursos que l'Administració i les entitats privades posen a l'abast d'aquestes persones per millorar la seva ocupabilitat en un mercat laboral cada dia més exigent. Aquest és un procés llarg que requereix de grans dosis d'esforç per part de les persones, dels i de les professionals i de l'Administració. Però tenir ganes de treballar i disposar de capacitats suficients per fer-ho, no sempre vol dir que es tradueixi en inserció.

“La pobresa no té solució, sempre n'hi haurà”

Tot i l'increment del nombre de persones en situació de sensellarisme en gran part del continent europeu, hi ha països, com ara Finlàndia, on no hi ha persones dormint al carrer gràcies a polítiques públiques elaborades mitjançant la consecució d'estratègies d'abordatge integral.

“S'han d'atendre les urgències principalment a l'hivern”

Si bé és cert que amb la baixada de temperatures s'incrementa la vulnerabilitat, cal tenir en compte que:

- > Hi ha factors de vulnerabilitat durant tot l'any (deshidratació, períodes de convalescències que haurien de fer-se sota un sostre, etc.).
- > S'han de donar respostes urgents quan una persona en situació de llarga estada al carrer du a terme una demanda d'ajuda: pot ser una oportunitat d'intervenció única.
- > És urgent donar sortida real a les persones per evitar que el fet d'estar més temps del necessari en un servei d'acolliment temporal empitjori el seu procés.

“La solució al sensellarisme són els albergs...”

La solució al sensellarisme és l'accés a l'habitatge assequible, disposar de prou ingressos i l'acompanyament social quan calgui. Els albergs, per la seva banda, formen part d'un model que ja es troba en procés de regressió. Els països més avançats en matèria social substitueixen aquest tipus d'allotjament per habitatge social i suport a llarg termini.

“...i no hi volen anar.”

Sovint els albergs no responen a la demanda i als desitjos de la persona atesa. Socialment, són vistos per una part de la societat -la que no està exclosa- com una alternativa totalment viable, i es pren així una actitud conformista i tranquil·litzadora per la pròpia consciència social.

Encara s'ha de comprendre que les persones en situació de sensellarisme tenen dret a un habitatge digne, a tenir el seu propi habitatge, com qualsevol membre de la societat, siguin quins siguin els recursos dels quals disposa. Quan una persona abandona el carrer ja no és visible i, per tant, deixa d'interpel·lar la societat. En canvi, és el moment en què inicia un procés per assumir la pròpia autonomia -no absent de reptes- i quan es fa més necessària l'empatia i la solidaritat de la societat.

“Almenys tenen el que la gent els dona”

Les persones que han viscut al carrer, com no pot ser d'una altra manera, agraeixen la solidaritat ciutadana, però una visió a mitjà i llarg termini mostra el progressiu deteriorament de la situació personal. En aquesta línia, s'ha comprovat que la vida al carrer avança l'edat de defunció uns vint anys de mitjana.

“La solució depèn de la caritat i de la solidaritat de la gent”

És imprescindible afrontar la situació a resoldre des dels propis drets de la persona, més enllà de la caritat i la solidaritat. Malgrat que no es pot obligar ningú a sortir del carrer per qüestió de drets, tampoc no es pot privar ningú dels drets bàsics als quals sovint només es pot accedir si es mostra favorable a l'adhesió a un programa social (d'habitatge, laboral, alimentari, etc.). En la pràctica, el servei d'ajut al carrer ha de tenir cura de no emetre judicis de valor sobre el que la persona ha de fer o no amb el que se li dona. És aquí on pren força el dret a escollir de

la persona i on entra el suport d'experts i expertes si cal i és possible.

“Només hi ha homes al carrer”

Certament, en les estadístiques sobre el gènere de les persones que dormen o passen el dia al carrer, així com en el conjunt de persones ateses en els serveis de la XAPSLL, els homes són majoria (85%-90%).

En canvi, en altres estadístiques com ara les d'habitatges insegurs, habitatges inadequats o situacions afrontades des d'altres tipus de programes, el sensellarisme femení s'incrementa: mares amb càrregues familiars, víctimes de violència de gènere no denunciada, barraquisme, etc. Per la seva banda, el sensellarisme femení és, encara, un fenomen del qual s'està impulsant la recerca entre organismes i acadèmics del sector en l'àmbit europeu.

“Tots són alcohòlics i toxicòmans que s'ho han buscat”

L'alcoholisme i les addiccions són malalties i s'han d'afrontar com a tals sense extreure'n valoracions morals i culpabilitzadores, així com amb altres patologies mentals que representen un tabú per gran part de la societat. Al voltant d'aquest mite, s'estén el dilema sobre què és conseqüència i què és causa: la situació de sensellarisme o les malalties additives o mentals. Tal com s'ha comentat prèviament, el que és innegable, però, és que les causes del sensellarisme són diverses.

L'estigma de l'alcoholisme o les toxicomanies es redueix a un segon pla en observar que, amb la crisi econòmica

---

i els conflictes socials que generen els moviments migratoris, s'ha produït un increment del sensellarisme a la major part d'Europa.

“Embruten la ciutat i generen problemes d'incivisme”

Afirmacions com aquesta es projecten des del punt de vista de qui té allò que es considera necessari per a una vida digna. Més aviat caldria centrar tots els nostres esforços a comprendre que existeixen i es pateixen altres realitats, o en què podem fer per prevenir-les i com podem atendre o millorar la societat en què vivim.

Viure al carrer suposa no disposar dels espais propis d'una llar: des de tenir un penjador on deixar l'abric a l'hivern fins a un espai on mantenir relacions íntimes. Aquestes persones no tenen més remei que realitzar a l'espai públic, amb el risc de ser sancionats, les activitats que normalment es fan sota la privacitat d'una llar.

Des del seu inici és una exigència l'afrontament de conflictes a l'espai públic, tenint en compte els drets de tota la ciutadania –tant els exclosos com els no exclosos– i sense focalitzar-los sobre una minoria. La circulació de persones en qualsevol població genera usos molestos en els espais públics.

6 EVITAR LES IMATGES QUE REPRODUUEIXEN ESTEREOTIPS I SALVAGUARDAR EL DRET A LA INTIMITAT

Les imatges són fonamentals en el món d'avui en dia en què la dimensió visual té un paper preponderant. Per això, el tractament de les imatges de persones

en situació de sensellarisme requereix una gran cura. Cal vetllar perquè les imatges escollides no contribueixin a reproduir estereotips, evitar la intromissió en la seva intimitat i intentar oferir una visió més àmplia de la realitat de les persones sense llar o en risc d'exclusió social. També es considera una acció positiva de canvi defugir l'ús reiterat d'imatges d'arxiu per il·lustrar les notícies d'aquests col·lectius.

Més enllà de parlar de col·lectius vulnerables, la Llei orgànica 1/1982, del 5 de maig, de protecció civil del dret a l'honor, a la intimitat personal i familiar, i a la pròpia imatge i l'article 18.1 de la Constitució espanyola especifiquen que tota persona té el dret fonamental de preservar la seva imatge i intimitat. Per la qual cosa, a priori, sempre hauríem de demanar autorització a qui volem fotografar o filmar, però també quan volguéssim reproduir-ne la fotografia o publicar-la. Cal especificar que com la captació, la reproducció i la publicació són tres actes diferents, s'ha de demanar l'autorització expressa per a cada una de les tres accions.

7 DONAR LA VEU A LES PERSONES EN SITUACIÓ DE SENSELLARISME PERQUÈ ELLES SÓN LES EXPERTES EN LA SITUACIÓ I TENEN DRET A EXPLICAR LA SEVA VIVÈNCIA

Un acostament inclusiu a la situació de les persones en situació de sensellarisme i a la seva problemàtica requereix grans dosis de serenor. El mitjans de comunicació poden contribuir a fer pensar, a pensar per fer i a fer per transformar.

Un element substancial per a qualsevol enfocament inclusiu és permetre que siguin elles mateixes qui s'expliquin. Les persones en situació de sensellarisme són les expertes en la seva vida i les que millor poden transmetre tot el conjunt de detalls que comporta i, d'aquesta manera, ajudar a posar-nos en la seva pell. Tenen el dret a explicar la seva vivència.

8 CONTRASTAR LES FONTS I DONAR VEU A LES PERSONES EXPERTES

La funció principal dels mitjans de comunicació és informar, i és en aquesta tasca que les fonts són primordials, ja que serveixen per comprovar, consultar, constatar, verificar i trobar la informació. La deontologia professional ens indica que per informar de manera fidedigna cal disposar de bones fonts d'informació.

9 DEFUGIR UNA MIRADA PATERNALISTA I COMPASSIVA

La problemàtica de les persones en situació de sensellarisme és complexa i apel·la al conjunt de la societat: s'ha comprovat que la vida al carrer avança l'edat de defunció uns vint anys de mitjana. Només una mirada atenta, inclusiva i coneixedora de tots els factors en joc pot ajudar a un correcte tractament comunicatiu d'aquest fenomen, que forma part dels problemes que afecten el conjunt de la societat.

Els enfocaments paternalistes i compassius no ajuden a fer front a una problemàtica social que no respon fàcilment a plantejaments d'aquest tipus. Tampoc no ajuda un tractament sensacionalista o més propi de la societat de l'espectacle que

posa tot el pes en una part de la història d'aquestes persones i n'oblida factors a tenir en compte.

Els mitjans de comunicació, com dèiem al principi, juguen un paper determinant a l'hora de fixar en l'imaginari col·lectiu la imatge de les persones en situació de sensellarisme. La maduresa i professionalitat dels i les periodistes són clau per aconseguir una societat més integrada que tingui una visió més acurada d'aquesta realitat.

10 EMPRAR LA TERMINOLOGIA CORRECTA

Les paraules ens ajuden a definir la realitat. Fer servir les més adequades contribueix a millorar la comunicació, evitant tot tipus de parcialitat i manipulació.

Tot seguit incloem un glossari de termes indicant quins són els més adequats i per què.

TERMINOLOGIA SOBRE LA PERSONA

Indigent [-]

S'utilitza sovint en els mitjans de comunicació. Hem de defugir el seu ús. Anys enrere, s'associava a l'antiga llei de "vagos y maleantes" i estava vinculat a atributs negatius i delictius. El seu ús generava rebuig entre els i les agents socials que cercaven formes que accentuessin el concepte de persona.

Sense sostre [=]

Defineix, pel que no es té, aquelles persones que dormen al carrer, en espais públics o que, tot i disposar d'un sostre on anar a dormir, es veuen obligades a passar el dia al carrer.

Sense llar (+)

Defineix, pel que no es té, aquelles persones que resideixen en un centre d'acolliment on han de compartir la majoria dels espais (dormitori, cuina, sales d'estar, etc.) on, tot i disposar d'aquest allotjament, no se'l poden fer propi ni personalitzar-lo.

Transeünt (-)

Terme poc usat que abans responia a la itinerància de les persones que transitaven de ciutat a ciutat i de poble a poble per dues raons fonamentals: els desplaçaments per treballar com a temporers en l'agricultura o en l'hostaleria i les normes dels albergs i centres d'acolliment on es facilitava un nombre limitat de nits de pernoctació.

Vagabund (-)

És un terme similar a transeünt, amb atributs que tendeixen cap a actituds ocioses i de desplaçament reduïts i, per tant, no és recomanable el seu ús. Respon a un concepte allunyat de la idea actual de les persones excloses sense llar.

TERMINOLOGIA SOBRE CONCEPTES

Apoderament

En l'àmbit social, és un concepte que reforça i promou les capacitats d'autonomia de la persona des de l'inici del procés d'acompanyament per donar-li suport en allò que decideixi dins un entorn plural d'oportunitats i possibilitats.

Homelessness

Terme en anglès referit al fenomen de les persones sense llar (*home*: llar o

casa / *less*: menys). Es pot traduir com a *sensellarisme*, que és el terme que es recomana emprar en català.

Housing first

El *housing first* sorgeix als Estats Units als anys noranta. L'extensa literatura existent en llengua anglesa i l'escàs coneixement a casa nostra aconsella, ara per ara, mantenir el terme en anglès. Representa un model d'atenció a persones sense llar basat a facilitar un habitatge i suport social des de l'inici del procés. La persona es compromet a complir tres condicions mínimes: aportar una part dels ingressos, evitar conflictes veïnals i acceptar la visita setmanal de l'equip de suport. Després d'anys d'implementació a països com ara Canadà i Finlàndia, el *housing first* s'ha mostrat com una forma d'èxit i un garant per a l'estabilitat de persones amb addiccions i malalties mentals greus. Actualment, s'està definint el model arreu del territori català i podeu trobar, en alguns casos, la traducció de *primer la llar*.

Model en escala

El model d'intervenció en escala consisteix en un format d'escala successiva d'objectius i fites –prèviament definides en els programes socials– que la persona ha d'assolir per, finalment, accedir a un habitatge compartit.

Pobresa

En relació amb les persones sense llar, aquesta és una dimensió únicament econòmica de les diverses circumstàncies que les envolten.

Sensellarisme

No hi ha una única definició de sensellarisme que sigui acceptada pels estats membres de la UE. En alguns d'ells, el sensellarisme encara es limita a la categoria més visible i necessitada de la gent que dorm al carrer, per exemple: persones que passen la nit a la intempèrie. Aquesta aproximació no té en compte les persones que viuen en refugis per a persones sense llar o en habitatges amb condicions molt precàries, ni a persones en risc imminent de patir el sensellarisme per la inseguretat de la seva ocupació o de la seva propietat, persones que de fet compten en el sensellarisme.

A la Conferència de Consens Europeu del 2010, els socis i la Comissió Europea van acordar la definició ETHOS¹ per al sensellarisme i l'exclusió d'un habitatge. Aquesta definició deriva de la interpretació física, social i legal del que vol dir una "llar". Classifica les quatre circumstàncies següents com a sensellarisme o com a formes extremes d'exclusió de llar:

- > **Sense sostre:** persones que viuen a la intempèrie i persones que viuen en habitatges d'emergència.
- > **Sense llar:** persones en allotjaments per a persones sense llar, en refugis de dones, en allotjaments per a immigrants, persones que han sortit de diferents institucions socials i persones que reben ajuda a llarg termini donada la seva situació de sensellarisme.

- > **Allotjament insegur:** persones vivint en condicions d'inseguretat, en perill de desnonament o violència.
- > **Habitatge inadequat:** persones vivint en un habitatge inadequat, allotjaments no convencionals, com per exemple caravanes, sense un accés adient als subministraments públics com ara l'aigua, l'electricitat o el gas, o que viuen en situacions de superpoblació extrema.

TERMINOLOGIA SOBRE HABITATGE, RECURSOS I SERVEIS

Centres d'acollida i allotjament

Els albergs són un tipus d'allotjament col·lectiu, de disponibilitat únicament nocturna i temporal per a persones sense llar. Tècnicament reben altres denominacions com ara "centres de primera acollida". Formen part de les solucions clàssiques d'abordatge del sensellarisme consistents a oferir allotjament fins que la persona obté un contracte de treball o supera l'etapa prèvia a l'accés a un habitatge temporal. Tanmateix, la xarxa d'albergs treballa conjuntament amb altres equipaments residencials on es fan abordatges a mitjà i llarg termini, amb espais de més intimitat, amb activitat i serveis al llarg de les 24 hores del dia.

Centre de dia

Els centres de dia són espais d'atenció i de prestació de serveis diürns. La seva tasca és atendre tant persones que dormen al carrer i cobrir algunes de les seves necessitats personals [higiene, alimentació], com complementar

---

¹ ETHOS - European Typology of Homelessness and Housing Exclusion

---

l'atenció a persones que disposen d'un allotjament, com ara una pensió.

Equip de carrer

Equips que treballen al carrer amb la finalitat d'abordar la situació de les persones que no poden accedir als punts de servei adreçats a les persones sense llar. En funció de l'equip, es treballa cercant la vinculació a mitjà termini o immediatament, per donar resposta a emergències, per exemple, a causa del fred.

Habitatge

Sota el concepte d'habitatge, cal distingir entre la disponibilitat de pisos -o qualsevol altre tipus de recurs immobilitzat- i els programes que es desenvolupen en el marc d'aquests habitatges.

Habitatge d'inclusió

Pertany a programes socials que, de manera temporal, posen a disposició de les persones en procés d'inclusió un habitatge generalment compartit i amb vinculació a un projecte d'acompanyament social.

Habitatge social

És aquell tipus d'habitatge a partir del qual l'Administració pretén garantir que tots els ciutadans i ciutadanes puguin disposar d'un sostre, i al qual s'accedeix a partir d'unes determinades condicions i requisits.

Inserció laboral

Forma part de programes i mesures temporals dirigides a la recuperació dels hàbits, les habilitats

i l'estimulació en la cerca de treball, amb l'objectiu de superar la situació mitjançant una activitat laboral que generi els ingressos que permetin a la persona dur a terme una vida autònoma.

Inclusió social

S'han utilitzat diverses terminologies referides al procés que porta la persona a superar la situació d'exclusió i precarietat a la qual s'ha vist abocada: reinserció, inserció, inclusió. Igual que en el procés exclouent, són molts els elements que formen part del procés, però sovint es fa més referència a aquells aspectes als quals la persona s'ha d'adaptar més que no pas als que la societat hauria de modificar del seu comportament. En molts casos, cal mantenir un cert grau de suport permanent perquè la persona assistida conservi allò que ha aconseguit superant els reptes. Principalment, les entitats i l'Administració li aporten suport econòmic a causa de l'elevat cost de l'habitatge i els baixos ingressos garantits.

Disposar de rendes mínimes, bàsiques o garantides permetria a moltes de les persones que es troben o s'han trobat sense llar superar la situació amb una intervenció molt més reduïda pel que fa a temporalitat. Al mateix temps, evitaria, també, que moltes persones arribin a aquesta situació. En realitat, part del cost de l'abordatge del sensellarisme correspon a facilitar béns i serveis que, en cas d'existir aquest tipus de rendes, la persona atesa podria assumir per si mateixa.

XAPSLI

València, 344

08009 Barcelona

xapsllb@gmail.com

sensellarisme.cat

#sensellarisme

La situació en que viuen les persones sense llar és desconeguda per a la majoria de la població, així com el sector públic i els mitjans de comunicació, que sovint reproduïxen estereotips i perpetuen l'estigma que cau sobre elles. Aquest manual ofereix informació, fonts i recomanacions per un millor ús de les imatges i el llenguatge, cercant una visió normalitzadora i menys arquetípica de la realitat del sensellarisme: com afecta als qui el pateixen, els mites en circulació, el paper de les entitats i serveis municipals... I aporta un glossari terminològic pel tractament periodístic d'aquesta realitat encapçalat per un lema ben eloqüent: "Podries ser tu".

FCIC

